

Ekonomické aspekty trvale udržitelného územního plánování

Ing. Miroslav Pavlas
Univerzita Pardubice, Civitas Per Populi

Pardubice, 2. června 2011

Cíle ekonomických ukazatelů TUR

- Podněcování či redukce ekonomických aktivit v konkrétním území, ve vazbě na jeho limity
- Základ v praxi a využitelnost pro praxi
 - maximální vypovídací schopnost pro potřeby sledování rozvoje a výkonnosti jednotlivých území (nejen ekonomické)

3 roviny ekonomických aspektů indikátorů TUR

1. Finanční situace

- Vyhodnocení finančního zdraví územní jednotky, nástroje finančního plánování, přístup k investicím současným i budoucím

2. Ekonomický potenciál

- Podnikatelské prostředí
- Udržitelnost ekonomických aktivit (místní trh práce)

3. Sociální potenciál

- Pracovní uplatnění obyvatel

Ekonomické indikátory udržitelného rozvoje – smysl a zaměření

1. **E1 – Hodnocení finanční stability a schopnosti realizovat budoucí investice (ukazatel finančního zdraví)**
 - Sjednotit přístupy k vyhodnocování finančního zdraví měst;
 - Poskytnout základní relevantní informaci o finanční stabilitě, východiska pro realistickou střednědobou prognózu.
2. **E2 – Stabilita a diverzifikace místní ekonomické základny**
 - Vyjádřit atraktivnost lokality vázanou na pracovní uplatnění obyvatel;
 - Umožnit samosprávám identifikaci problematických aspektů místního podnikatelského prostředí a trhu práce.

Hlavní zdroje dat – všeobecná dostupnost

- E1 - Ukazatel finančního zdraví
 - ARISweb pod správou Ministerstva financí ČR (finanční výkazy ÚSC)
- E2 - Stabilita a diverzifikace místní ekonomické základny
 - ČSÚ – MOS (základní statistické údaje pro výpočet indikátorů)

Východiska E1 – dosavadní praxe finančního plánování

■ Na úrovni ÚSC

- Rozpočet
- Rozpočtový výhled
- Zásobník investic, Integrovaný plán rozvoje města

■ Na centrální úrovni

- Ministerstvo financí ČR (ukazatel dluhové služby)
- Řídící orgány / zprostředkující subjekty operačních programů (kraje, ministerstva, regionální rady NUTS)

■ Analýzy externích subjektů

- Banky
- Ratingové společnosti

E1 - Finanční stabilita a schopnost realizovat budoucí investice (ukazatel finančního zdraví)

Schopnost města <u>vytvářet finanční zdroje</u> v rozpočtu pro <u>rozvojové aktivity v budoucnu</u> , míra využívání cizích zdrojů financování, tj. <u>zadluženost města</u> (resp. dluhová služba).	Dílčí indikátory:
	a. struktura kapitálových výdajů
	b. podíl přebytku běžného rozpočtu na rozpočtových příjmech
	c. zadluženost na 1 obyvatele
	d. (průměrná) kapacita samofinancování (podíl hrubých provozních výsledků, tj. přebytku běžného rozpočtu, a kapitálových příjmů na kapitálových výdajích)

E1 – Metodika zpracování

Provozní výsledek hospodaření	Běžné příjmy - běžné výdaje
Poměr přebytku běžného rozpočtu	Podíl přebytku běžného rozpočtu na běžných příjmech (%)
Kapacita samofinancování	Podíl přebytku běžného rozpočtu a kapitálových příjmů na kapitálových výdajích
Krytí dluhové služby	Podíl běžného rozpočtu a splátek ze závazků
Peněžní rezervy	Souhrn likvidních aktiv / přebytek běžného rozpočtu

E1 - interpretace výsledků

- Formou tabulky (časová řada 3 – 4 roky)
- Výsledkům jednotlivých rozšiřujících indikátorů přiřazeny body a váhy
- Zařazení do kategorie finanční stability
 - **A** - Optimální finanční stabilita a vysoká schopnost realizovat do budoucna své investice.
 - **B** - Finančně stabilní, udržitelné za předpokladu zachování alespoň stávajících hodnot rozšiřujících indikátorů.
 - **C** - Finančně nestabilní, do budoucna velmi rizikové z hlediska finanční stability a schopnosti realizovat své investice. Neodpovídající kritériím ekonomické udržitelnosti.

E2 - Ekonomický potenciál obce

<p>Nabídková strana trhu práce = <u>podnikatelská aktivita</u> → pracovní uplatnění obyvatel</p> <p><u>Diverzifikace ekonomických činností</u> → udržitelnost ekonom. Výkonnosti v návaznosti na diverzifikaci ekonomických činností</p>	Dílčí indikátory:
	a) Diverzifikace ekonomických činností (struktura podnikatelských subjektů dle odvětví)
	b) Struktura podniků dle počtu zaměstnanců
	c) Ukazatel vyjížděky a za prací
	d) Výnos daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti na jednoho obyvatele

E2 - interpretace výsledků

- Řada dílčích indikátorů v časové řadě (3–4 roky)
 - Přiřazen číselný údaj dle statistiky
 - Přepočet na 1.000 obyvatel kvůli porovnatelnosti měst
 - Seřazení do tabulky pro komparaci u vhodných indikátorů:
 - Odvětvová struktura podnikatelů
 - Velikostní skupiny podniků dle počtu zaměstnanců

- Slovní interpretace dle návodu v metodické příručce

Výsledky případové studie – E1

- Relativně mírné nastavení hodnot pro zařazení do výsledkových skupin
- Řada menších obcí – skupina C (neudržitelná finanční situace)
 - Problém - deficit běžného rozpočtu, malé finanční rezervy
 - Nezvládnutí řízení financí v důsledku finanční krize

Výsledky případové studie – E2

- Problém aktuálnosti dat, je třeba učinit závěry na základě kombinace výsledků
 - Definitivní výsledky vhodné ověřit (hrozba dominantního zaměstnavatele, podnikatelská základna X dojíždka do zaměstnání)
 - Nejvíce jednoznačný závěr – extrémní hodnoty (1 dominantní zaměstnavatel)
- Rozvinutá podnikatelská základna hlavně ve větších městech
 - Převážně tvořena službami (trend)
- Lze přibližně porovnat podporu podnikatelské aktivity (výnos DzP FO na 1 obyv.)

Děkuji za pozornost.

Tato prezentace vznikla jako součást výzkumu pro Ministerstvo pro místní rozvoj v rámci výzkumného projektu WD-69-07-4 „Indikátory trvale udržitelného rozvoje jako nástroj sledování a snižování disparit v úrovni obyvatelstva jednotlivých regionů“.

Ing. Miroslav Pavlas

miroslav.pavlas@centrum.cz